

MEDDELELSE

Einstallationer

nr. 18/09

(Erstatter Einstallationer nr. 13/06 og nr. 8/06)

Februar 2009

MVE

Indbygningsarmaturer i lofter

Fast monterede armaturer kan enten være beregnet til direkte tilslutning til den faste installation, eller de kan være beregnet til tilslutning med en tilledning.

Tilslutningsstedets placering

Der er krav om, at ledninger i den faste installation skal afsluttes i dåser, rosetter, afbrydere, stikkontakter eller et lukket forbindelsesrum i en fastmonteret brugsgenstand.

Det lukkede forbindelsesrum kan være en del af indbygningsarmaturet, hvis armaturet er egnet og beregnet til det, og det monteres på en fast bygningsdel. Det accepteres i dette tilfælde, at ledningssamlinger i forbindelsesrummet på indbygningsarmaturet først er tilgængelige, når armaturet er trukket ud af indbygningshullet.

Hvis armaturet er beregnet til tilslutning med en tilledning skal denne tilsluttes den faste installation i et tilslutningssted (stikkontakt, lampeudtag, forgreningsdåse o.l.), der er anbragt på faste bygningsdele og er let tilgængelige på sit faste anbringelsessted. Er rummet over loftet ikke let tilgængeligt, skal tilslutningsstedet derfor anbringes på en sådan måde i forhold til udskæringen for armaturerne i loftet, at samling og tilslutning af ledningerne let kan foretages nedefra, efter at dåsen er fastgjort, fx ved at fjerne en let nedtagelig loftsplade.

Dåser for indbygningsarmaturer

I visse tilfælde kan det være hensigtsmæssigt at installere et indbygningsarmatur i en dåse, fx hvis armaturet ikke er forsynet med et lukket forbindelsesrum eller for at kunne placere og forbinde en forkoblingsenhed, transformer og lignende eller kun med det formål at holde den fornødne afstand til bygningsdele eller til isolering.

SIKKERHEDSSTYRELSEN

Nørregade 63

6700 Esbjerg

Tlf 33 73 20 00

Fax 33 73 20 99

sik@sik.dk

www.sikkerhedsstyrelsen.dk

CVR-nr. 27 40 31 23

ØKONOMI- OG

ERHVERVS MINISTERIET

Dåser, i hvilke der foretages ledningssamlinger, eller som indeholder ledninger med grundisolation, skal opfylde reglerne for dåser i fast installation eller være en del af det pågældende armatur.

Alle oplysninger, der har betydning for korrekt installation, brug og vedligeholdelse skal være angivet enten på armaturet eller i de anvisninger, der følger med armaturet.

Hvis der anvendes en dåse, skal den vælges så stor, at armaturfabrikantens oplysninger vedrørende afstande til isolering eller bygningsdele overholdes.

Dåser for indbygningsarmaturer kan enten være en del af ét bestemt armatur, eller de kan være beregnet til anvendelse sammen med indbygningsarmaturer i almindelighed, begrænset af indbygningsarmaturets effekt, størrelse m.m.

For alle typer dåser gælder det, at kravet i Stærkstrømsbekendtgørelsen afsnit 6, Elektriske installationer, om den højeste tilladte temperatur for lederisolationen skal overholdes.

Forklaring af F-mærket

F-mærket - med eller uden "hat" – betyder, at armaturet kan monteres på almindeligt brændbart underlag (træ eller træbaserede materialer på mere end 2mm).

- Et F-mærket indbygningsarmatur uden "hat" kan indbygges med en afstand til siderne på mindst 50 mm, eller mindre hvis armaturfabrikanten anbefaler det. Der må ikke være isolering tæt omkring armaturet. Der må være isolering omkring armaturet eller dåsen i en afstand efter fabrikantens anvisning.
- Et F-"hat" mærket indbygningsarmatur må indbygges uden afstand til isolering eller bygningsdel.
- Et indbygningsarmatur uden F-mærke eller med overkrydset F-mærke må ikke monteres på brændbart underlag. Der må ikke være isolering tæt omkring armaturet, men hvis det indbygges i en dåse med den krævede afstand til sider og top, må dåsen være omgivet af isolering

OBS! F-mærket er bortfaldet med den nye udgave af produktstandarden for belysningsarmaturer, som er trådt i kraft med en overgangsperiode frem til april 2012. I stedet skal belysningsarmaturer, der ikke kan indbygges i almindelige brændbare materialer forsynes med et af følgende symboler.

Manglende F-mærke kan altså enten betyde at

- Armaturet ikke må monteres i eller på et underlag af almindeligt brændbart materiale efter de ”gamle” regler eller, at
- Armaturet kan monteres i eller på et underlag af almindeligt brændbart materiale efter de nye regler

Et armatur, der ikke kan indbygges i isolering, skal efter den nye standard mærkes med følgende symbol:

Manglende F-”hat”mærke kan altså enten betyde at

- Armaturet ikke må monteres indbygget i isolering efter de ”gamle” regler eller, at
- Armaturet kan monteres indbygget i isolering efter de nye regler.

Det er derfor vigtigt, at der inden installation af ikke mærkede armaturer indhentes oplysning om krav til montering hos fabrikanten.
